

# Силабус дисципліни «Банківська статистика»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі



# Загальна інформація про дисципліну

## Ідентифікація

**Назва:** Банківська статистика

**Спеціальності:** **D1** Облік і оподаткування; **071** Облік і оподаткування; **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

**Ступінь:** Фаховий молодший бакалавр / Бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

# Компетентності та результати навчання

## Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання статистичної інформації у банківському та фінансовому контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння показників, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати статистичні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки щодо стану банківського сектору. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу банківських даних і кейсів.

- аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію у сфері банківської діяльності;
- виділяти головне та узагальнювати результати статистичного аналізу;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

## Фахові компетентності

Розуміння сутності банківської статистики, її функцій та ролі у формуванні інформаційного забезпечення фінансового сектору. Знання принципів організації статистичного спостереження за діяльністю банків, методології розрахунку основних банківських показників та механізмів аналізу грошово-кредитної сфери.

Здатність аналізувати статистичні показники банківської системи: обсяги депозитів і кредитів, ліквідність, достатність капіталу, відсоткові ставки, рентабельність банків та показники фінансової стійкості. Знання методологічних засад грошово-кредитної статистики, статистики фінансових ринків та пруденційної звітності відповідно до стандартів НБУ та МВФ.

- оцінювати стан банківської системи за ключовими статистичними показниками;
- визначати роль і функції банківської статистики в системі фінансової інформації;
- характеризувати структуру та динаміку банківських операцій;
- орієнтуватися в методології розрахунку монетарних агрегатів та пруденційних нормативів;
- пояснювати вплив макроекономічного середовища на показники банківської діяльності.

## Результати навчання

Пояснювати сутність статистичних категорій банківської сфери: монетарні агрегати, кредитний портфель, депозитна база, норматив достатності капіталу, коефіцієнт ліквідності, відсоткова ставка, показники рентабельності та фінансова стійкість банку. Аналізувати основні статистичні показники діяльності банків для виявлення тенденцій та оцінки ризиків.

Характеризувати структуру банківської системи України, застосовувати методи статистичного аналізу банківських даних, визначати основні тенденції та робити висновки щодо фінансової стабільності. Орієнтуватися у нормативно-правовій базі у сфері банківської статистики та звітності.

- пояснювати зміст банківсько-статистичних термінів і понять;
- аналізувати структуру і динаміку активів, пасивів та кредитно-депозитних операцій банків;
- визначати показники ліквідності, достатності капіталу та рентабельності банківських установ;
- застосовувати базові методи статистичного аналізу банківських даних;
- використовувати офіційні статистичні джерела НБУ та Держстату для аналізу банківського сектору.

# Основи банківської статистики та статистика грошового обігу

## Тема 1.1

**Предмет, метод та завдання банківської статистики.**

Сутність банківської статистики, її місце у системі фінансової статистики, джерела банківської інформації, організація статистичного спостереження у банківській сфері.

## Тема 1.2

**Статистика грошового обігу та монетарна статистика:** грошові агрегати (M0, M1, M2, M3), готівковий та безготівковий обіг, швидкість обігу грошей, методологія НБУ та МВФ.

## Тема 1.3

**Статистика інфляції та цінової стабільності.** Індекс споживчих цін, індекс цін виробників, дефлятор ВВП, зв'язок інфляції з грошово-кредитною політикою та банківськими показниками.

# Статистика банківських операцій та фінансових ринків

## Тема 2.1

Статистика кредитних операцій банків. Кредитний портфель: структура, якість та динаміка. Класифікація кредитів, показники простроченої заборгованості та резервування. Коефіцієнт покриття проблемних кредитів.

## Тема 2.2

Статистика депозитних операцій і ресурсної бази банків. Структура пасивів банку, депозити фізичних та юридичних осіб, строкові і поточні рахунки, показники стабільності ресурсної бази.

## Тема 2.3

Статистика відсоткових ставок та фінансових ринків. Методи розрахунку депозитних і кредитних ставок, облікова ставка НБУ, ринок міжбанківського кредитування, ставка UONIA.

## Тема 2.4

Статистика фінансового результату та рентабельності банків. Доходи і витрати банку, показники ROA та ROE, чиста відсоткова маржа, операційна ефективність банківських установ.

# Пруденційна статистика та стабільність банківської системи

## Тема 3.1

Статистика капіталу та нормативи достатності капіталу банків. Власний капітал, регулятивний капітал, нормативи НБУ (Н1, Н2, Н3), методологія Базель III.

## Тема 3.2

Статистика ліквідності банківської системи. Коефіцієнти ліквідності (LCR, NSFR), нормативи НБУ, показники ринку міжбанківського кредитування, аналіз розривів ліквідності.

## Тема 3.3

Статистика валютних операцій та зовнішнього сектору. Валютний ринок України, офіційний обмінний курс НБУ, показники зовнішнього боргу банків, статистика міжнародних резервів.

## Тема 3.4

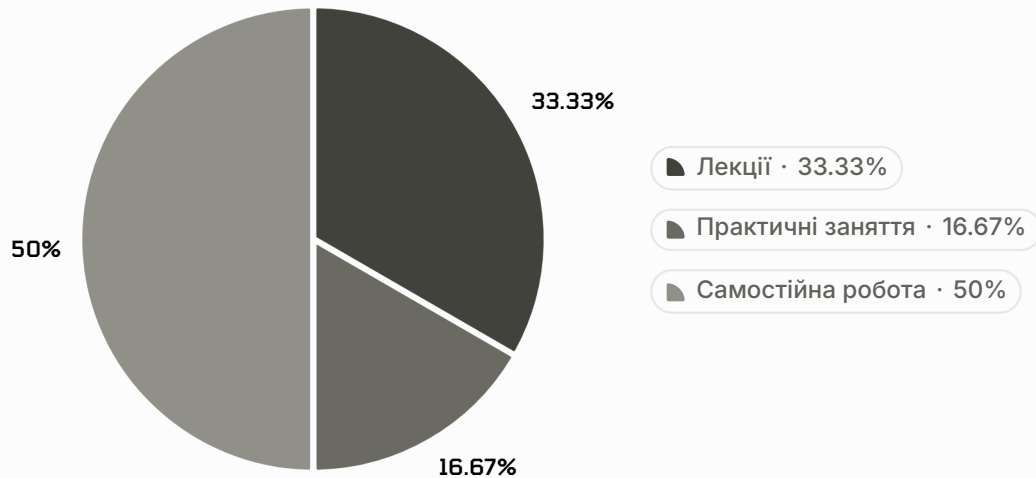
Аналіз фінансової стабільності банківського сектору. Показники фінансової стійкості (FSI), наглядова статистика НБУ, стрес-тестування та оцінка системних ризиків банківського сектору.

# Розподіл навчального часу — 90 годин

| Модуль   | Тема                                                   | Лекції (год.) | Практичні (год.) | Самостійна робота (год.) |
|----------|--------------------------------------------------------|---------------|------------------|--------------------------|
| Модуль 1 | Тема 1.1 — Предмет і завдання банківської статистики   | 2             | 1                | 4                        |
|          | Тема 1.2 — Монетарна статистика та грошові агрегати    | 2             | 1                | 4                        |
|          | Тема 1.3 — Статистика інфляції та цінової стабільності | 2             | 2                | 4                        |
| Модуль 2 | Тема 2.1 — Статистика кредитних операцій               | 4             | 1                | 4                        |
|          | Тема 2.2 — Статистика депозитних операцій              | 2             | 2                | 4                        |
|          | Тема 2.3 — Статистика відсоткових ставок               | 2             | 1                | 4                        |
|          | Тема 2.4 — Статистика фінансового результату банків    | 4             | 2                | 4                        |
| Модуль 3 | Тема 3.1 — Статистика капіталу та нормативи            | 4             | 2                | 4                        |
|          | Тема 3.2 — Статистика ліквідності                      | 4             | 2                | 4                        |
|          | Тема 3.3 — Статистика валютних операцій                | 2             | 2                | 4                        |
|          | Тема 3.4 — Фінансова стабільність банківського сектору | 2             | 2                | 5                        |
| Разом    |                                                        | 30            | 15               | 45                       |

 Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

# Примітки до розподілу часу



## Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою аналізу банківських даних.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з банківської статистики
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок розрахунку та аналізу банківських показників
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, опрацювання статистики НБУ, підготовка завдань

☐ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно працювати з офіційними статистичними джерелами НБУ та Держстату.



# Самостійна робота студентів



## Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з банківської статистики, грошово-кредитної статистики та фінансового аналізу (Герасименко, Крупка, Мельник, Нікіфоров та ін.), методологічними матеріалами НБУ та МВФ, науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття, порівнювати підходи різних авторів до розрахунку банківських показників, формувати короткі узагальнення за темами курсу.



## Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення монетарних агрегатів, нормативів ліквідності та достатності капіталу, показників рентабельності банків (ROA, ROE); аналітичних завдань щодо структури кредитного портфеля, динаміки депозитів, відсоткових ставок; творчих завдань — підготовка аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань банківського сектору України. Очікуваний результат — уміння застосовувати статистичні методи для аналізу реальних банківських даних та інтерпретувати отримані результати.



## Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України ([bank.gov.ua](http://bank.gov.ua)), Державної служби статистики ([ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua)), Міністерства фінансів ([mof.gov.ua](http://mof.gov.ua)), Верховної Ради України ([zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)) та Мінфін.ua ([minfin.com.ua](http://minfin.com.ua)). Аналіз статистичних бюлетенів НБУ, наглядової статистики, звітів про фінансову стабільність, порівняння показників банківської системи у динаміці. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними банківськими статистичними джерелами та формування аналітичної грамотності.



## Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач з банківської статистики, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розрахунку показників; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, формул і методологічних підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

# Форми контролю знань

1

## Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (розрахунок монетарних агрегатів, нормативів, відсоткових ставок, показників рентабельності). Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

## Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне аналітичне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз статистичних показників банківської системи за даними НБУ). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

## Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або розв'язання розрахункових задач з банківської статистики. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

# Методи викладання

## Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Банківська статистика» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок роботи з банківськими даними, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування, фінансів та банківської справи. Такий підхід сприяє глибшому розумінню статистичних методів аналізу банківської системи, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

|                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <div><b>Лекції</b></div> <div>Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із реальних статистичних даних НБУ та Держстату; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.</div> | <div><b>Кейс-стаді</b></div> <div>Аналіз реальних статистичних ситуацій банківського сектору; студенти виявляють тенденції, пропонують інтерпретацію показників та обґрунтовують висновки на основі даних НБУ.</div>                                                                                | <div><b>Практичні задачі</b></div> <div>Розрахункові вправи за темами (визначення монетарних агрегатів, нормативів ліквідності і капіталу, показників рентабельності ROA/ROE, чистої відсоткової маржі); відпрацювання алгоритмів розрахунку.</div> |
| <div><b>Дискусії</b></div> <div>Обговорення актуальних тенденцій банківського сектору України (ліквідність у воєнний час, зміни облікової ставки НБУ, кредитна активність); розвиток критичного мислення та аргументації.</div>             | <div><b>Робота з нормативними документами та звітністю НБУ</b></div> <div>Опрацювання Закону України «Про Національний банк України», Закону «Про банки і банківську діяльність», статистичних бюлетенів та методологічних матеріалів НБУ; формування навичок роботи з банківською звітністю.</div> | <div><b>Самостійне дослідження</b></div> <div>Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою з банківської статистики; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації статистичних даних.</div>              |

|                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <div><b>Тестування та опитування</b></div> <div>Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей з банківської статистичної термінології.</div> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|



Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей D1, D71 «Облік і оподаткування» та D72 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

# Рекомендована література та ресурси

1. Герасименко С. С., Голубова Г. В., Потапова М. Ю., Червона С. П. Статистика : навч. посіб. / За ред. О. Г. Осауленка. — Київ : НАСОНА, 2022. — 265 с.
2. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підручник / за ред. М. Крупки. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.
3. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навч. посіб. у схемах і таблицях. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023.
4. Нікіфоров П. О., Гладчук О. М., Марич М. Г., Федішин М. П. Банківська система : навч. посіб. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. — 224 с.
5. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М. Банківський менеджмент : навч. посіб. — 3-тє вид., доп. — Вінниця : ВНТУ, 2022. — 170 с.
6. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
7. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
8. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
9. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. — Київ : НБУ, грудень 2023. — 142 с.
10. Національний банк України. Статистичний бюлетень НБУ. — Київ : НБУ, 2024. — 94 с.
11. Національний банк України. Основні показники банківської системи України. — Київ : НБУ, 2024. — 68 с.
12. Національний банк України. Наглядова статистика НБУ. Показники діяльності банків. — 2024. — URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1>
13. Державна служба статистики України. Основні показники банківського сектору України : статистичний збірник. — Київ, 2024. — 85 с.
14. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
15. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
16. Журнал «Статистика України» (електронне видання). — URL: <https://su-journal.com.ua/>
17. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
18. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Міністерства фінансів України (аналітика банківського сектору). — URL: <https://www.minfin.com.ua>
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
25. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>